

MIKUS OZOLIŅŠ

DZELMĒ

MIKUS OZOLIŅŠ

DZELMĒ

821.174-31
Oz 640

Alises Krajevičas vāka dizains

Mikus Ozoliņš

DZELMĒ

Apgāda vadītāja *Vija Kībloka*
Projekta vadītāja *Bārbala Simsons*
Redaktors *Guntis Kalns*
Korektors *Ilona Burka* un *Evija Stikute*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4168.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Mikus Ozoliņš, 2022

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-0-9821-5

1

Trešdiena. Tipiska trešdiena. Nekas īpašs nav noticis – Rīga no rīta mostas, Daugava plūst, Vanšu tilta sastrēgums jau sācis izsīkt, Andrejsalā vilciens kaut lēnām, tomēr kustas, tramvajs dzindzina, un nekas neliecina par to, ka šī diena kaut kā atšķirtos no tās, kas bija vakar. Vienīgi gaiss būtu varējis būt siltāks, bet tas Armandu nesatrauca, jo bija taču atvaļinājums un vajadzēja aizbraukt makšķerēt – kaut vai tepat, Daugavas vidū starp tiltiem. Varētu jau aiz Zaķenes, taču tur tagad būvdarbi, dzen pāļus un visas zivis ir prom. Un troksnis arī baigais. Protams, ne jau zivis Armandu interesēja, bet gan process, kurā viņš it kā meklē zivis, – patiesībā viņš gribēja paņemt brīvdienu no visiem, arī no Ērikas, kura jau trešo dienu bez viņa piekrišanas bija saplānojusi Armanda atvaļinājumu. Viens veikals, tad otrs, tad ciemošanās pie draudzenēm – saraksts izskatījās nebeidzams. Ēriku viņš mīl, un viņa viņu arī, šajā jomā viss ir kārtībā, bet Armandam vajadzēja brīvdienu. No visiem, tostarp arī no Ērikas. Diemžēl viņa bija citās domās, jo abiem taču viss bija saplānots. Tā nu vārds pa vārdam uzliesmoja strīds, Armands aizcirta durvis, Ērika noslaucīja asaras, un abi bija gatavi doties dienas gaitās.

“Sasodīts, vismaz vienu dienu es taču varu veltīt tikai sev?!” Armands domās vēl dusmojās uz mīļoto.

Piestājis stāvvietā, samaksājis par visu dienu un pikto-
damies, ka pagājušajā gadā dienas maksa bija lētāka,
Armands devās uz savu motorjahtu. Par jahtu to saukt
būtu grūti, jo bura kā tika satīta pēc iegādes brīža, tā
arī palika smuki saritināta. To iztina tikai tad, kad bija
jāveic kāda apskate vai apkope un galu galā arī jāpaska-
tās, vai tajā nav kas ieperinājies. Savukārt motors bija
kā jau svētdienas braucējam – it kā nekādas vainas, taču
mēdza niķoties, jo reti tika izmantots. Bet papīros stāv
rakstīts *motorjahta* – tai ir gan bura, gan motors, nav
kur piesieties. Tur arī rakstīts, ka jahtas nosaukums ir
“*El Cohete*” – tas tulkojumā no spāņu valodas nozīmē
“raķete”. Šajā gadījumā gan nepiepildījās teiciens “kā
sauksi, tā brauksi”, jo jau minēto iemeslu dēļ bija manā-
mas diezgan daudzas atšķirības starp šo peldlīdzekli un
īstu raķeti. Vienīgā līdzība – arī raķetes 99 % no sava
mūža nostāv neizmantotas tieši tāpat kā šī jahta. Lai nu
būtu kā būdams, jahta paliek jahta arī tad, ja tā tikai
stāv piestātnē, un tās dīkstāve Armandu it nemaz neuz-
trauca. Noejot gar apsardzes būdu, Armands sasveicinā-
jās ar sargu.

– *Privet, Vadim, kak žizn', kak žena?*¹ Viss labi? – Krievu
valoda nebija viņa stiprā puse, tāpēc, runājot ar Vadimu,
bija dzirdams ļoti spēcīgs Baltijas akcents.

– *Da ti što, Armands, vsjo horošo! Davno ņe viġel tebja.*²

– Ai, tā sanāk, darbi, darbi un ģimene, tomēr savu
laiku prasa ikkatrs dzīves sīkums. Šodien laiciņš labs,
jāmēģina kaut ko noķert.

---

¹ Sveiks, Vadim, kā dzīve, kā sieva? (*Krievu val.*)

² Tu ko, Armand, viss labi! Sen neesmu tevi redzējis. (*Krievu val.*)

Armands gan saprata, ka zivis viņam ir dziļi vienaldzīgas, galvenais ir tikt uz ūdens un kārotajā vientulībā pagulšņāt jahtā.

– Nu dāā, ščastļivo! Privezi što-to!¹

– Jā, uz redzi, pēc pāris stundām būšu atpakaļ!

– Dā, buģeš, buģeš! Ņi asaki!²

Armands tā arī nekad nebija sapratis šī novēlējuma īsto nozīmi, jo tas ir pavisam pretrunīgs. Ko tad tur īsti novēl? Armands uzlēca uz jahtas, to viegli sašūpodams. Ap 100 kilogramu smagais vīrs spēja pietiekami iekustināt šo peldlīdzekli, un to justu arī kāds, kas tur kādreiz varbūt sēdētu. Tur gan reti kāds sēdēja. Ērika nekad ar to nav braukusi, viņa jau pašā sākumā bija pret šādas iegribas īstenošanu un arī turpmāk atteicās pavadīt laiku uz ūdens kopā ar Armandu. Tomēr, neraugoties uz šādu attieksmi, viņa neliedza vīram šo mazo prieku, un laika un enerģijas trūkuma dēļ tas arī nekļuva par ikdienišķu nodarbi. Uz jahtas viss bija kārtībā, nekas nebija ne sabojāts, ne nozagts, jo Andrejsalā tomēr bija kārtība un par drošību gādāja Vadima darba devēji. Gada maksa par stāvvietu gan bija augsta, bet Armands ne tikai varēja, bet arī gribēja to atļauties, it sevišķi tāpēc, lai, sēžot ar draugiem pie aliņa, varētu stāstīt par jahtu Andrejsalā, kā arī kārtējo reizi skaidrot tās nosaukuma izcelsmi. Kamēr viņš pārkārtoja somas un līdzpaņemtās mantas, iezvanījās telefons – kā jau gaidīts, zvanīja Ērika. Dusmas Armanda prātā jau bija izgaisušas, tādēļ viņš pacēla klausuli.

---

¹ Nujā, laimīgi! Atved kaut ko! (*Krievu val.*)

² Jā, būsi, būsi. Ne asakas! (*Krievu val.*)

– Hallo, čau, miļā, esmu jau uz jahtas, aprunājos ar Vadi...

– Tu mani te nemīlo, mani neinteresē, ka esi uz tās grabažas, cerams, ka šoreiz vismaz tiksī laukā no ostas un arī kādu riņķi papeldēsi, lai nav tā, ka visu gadu par to vien runā un tagad viss būs velti. Un lai man vakarā nebūtu jāklausa, ka neiet motors, vējš par lielu, viļņi par augstu, izžuvusi, kaut kas aizsalis vai velns zina kas. Pamēģini tikai atvest kādu zivi mājās, pats varēsi to ķidāt! Gribēju tikai pateikt – atpakaļceļā iebrauc veikalā, iepirkumu sarakstu nosūtīšu uz telefonu. Mājās īsti nav ko ēst, un es negribu šādā paskatā iet laukā! Acis sapampušas, pati nekāda! Viss, pavadi dienu uz savas raķetes, cerams, neuziesi gaisā. Varbūt jahta tev arī vakariņas uztaisīs! Vai Vadims?! Ko, a!? Vari palikt tur arī pa nakti! Lai Vadims tev atnes burgeru no benzīntanka.

– Miļā, es jau tik uz pāris stundām, riņķīti līdz Zaķenei vai Dolei, varbūt Bolderājai un tad jau būšu mājās...

Diemžēl Ērika jau bija pārtraukusi sarunu uzreiz pēc savas tirādes. Armands sadusmojās – viņa seja pat mazliet piesarka – un ar dūri iezvēla pa kajītes stiklplasta sienu, ka nobūksķēja vien. Ar vēzienu iemeta telefonu dziļāk kajītē uz dīvāniņa un mēģināja nomierināties. Desmit, deviņi, astoņi, septiņi, seši, pieci – nu re, jau viss. Armands bija mierīgs kā pitons. Zemapziņā gan viņš zināja, ka gaida vēl viens stresa pilns pārbaudījums – raķetes iedarbināšana. Tas ne vienmēr bija viegls darbiņš, un neizskatās, ka šī reize būs izņēmums. No ostas teritorijas drīkst izbraukt tikai ar motoru, un tas nozīmē, ka šis brīdis izšķirs visas dienas likteni. Viss ir gaužām vienkārši: ja motors rūc, viņš brauc pa upi, ja nerūc, –

viņš brauc mājās. Ar auto. Piegājis pie vadītāja sēdekļa, Armands uzmanīgi iekārtojās tajā un paņēma aizdedzes atslēgu. Ielika to paredzētajā vietā un, noslaukot pirmo sviedru lāsi no pieres, pagrieza. Zig-zig-zig-zig-zig-zig. Zigg-zzig-zzigg-zigg-zikc. Motors spītīgi turējās pretī, bet Armands nebija satricināms, viņš dzirdēja pēc skaņas – akumulatora pietiks ilgam laikam un daudziem mēģinājumiem iedarbināt jahtu. Šī nav pirmā reize, kad motors neierūcas uzreiz, kaut gan vairākkārt ir gadījies, ka tas neiedarbojas vispār. No tā Armands gan baidījās: atkal netiks laukā no ostas, nāksies runāt ar Vadimu atpakaļceļā un, kas būs vēl trakāk, vajadzēs skatīties Ērikai acīs un atzīt, ka viņai bija taisnība.

– Nu dāvai, pielec taču! – Armands murmināja, pieklusinājis balsi, cerot, ka tas kaut kā varētu palīdzēt. Protams, pēc visām neveiksmēm sekoja kārtīgs belziens ar dūri pa vadības paneli. Sitiens bija tik stiprs, ka indikatoru rādītāju bultiņas pat sakustējās no trieciena un, iespējams, kādā no stikliņiem radās mikroplaisa.

– Nu vismaz šoreiz, dāvai! Tad gan vedīšu pie Robčika uz Jaunciema jahtu klubu, lai sataisa.

Jaunciemā atradās smalkais jahtu klubs, daudzi gribēja būt tam piederīgi – kā nekā tā bija Ķīsezera pērle. Robčiks bija Armanda klasesbiedrs *četrdesmit devītajā* un pēc tam arī studiju biedrs RTU. Robčiks – protams, istajā vārdā Roberts – pabeidza mehāniķus, taču viņu vairāk interesēja ūdenstransports, nevis autotransports. Un bija tikai likumsakarīgi, ka Roberts strādāja par mehāniķi tajā klubā, kur remontē lielākas un mazākas jahtas dažādiem naudīgiem un ziņu virsrakstos minētiem cilvēkiem: gan vietējiem, gan tiem – no Austrumiem.

Reiz jau Armands bija stāstījis par savu problēmu, un Roberts sen bija aicinājis uz apskati kādā darbdienas rītā. Ieteica tikai laikus piezvanīt. Tā kā bija darba diena un rīts, Armands nodomāja – varbūt šodien ir tā diena. Ātri uzmet aci, cik tad tur tā darba. Un pievakarē jau atpakaļ. Ja vien tiktu laukā no ostas, tas jau būtu daudz. Sameklējis savu kajītē nomesto telefonu, atrada Roberta numuru un zvanīja. Neceļ.

“Laikam jau vajadzēja klausīt un tiešām pieteikties iepriekš,” Armands pēc pāris neveiksmīgiem zvaniem nodomāja. Roberts bija ieteicis apskatīt degvielas filtru un gaisa filtru, kā arī pārbaudīt, vai aizdedzes sistēmā nav ūdens – to taču varēja palūkoties arī pats Armands. Tik daudz jau viņš saprot, inženiera diploms mājās plauktā vēl glabājas. Ikdienā Armands strādāja loģistikas kompānijā par speciālistu, ar mehānismiem viņam bija maz sakara, taču galīgi nevarīgs šajā jomā tomēr nejutās. Gan ir bijis kafijas pauzēs ar smago automašīnu vadītājiem, gan arī nācies izsaukt tehnisko palīdzību ārvalstīs ķibelē esošam kolēģim. Un arī tā jahta kaut kā jau iepriekš tika atdzīvināta. Sniedzoties pēc instrumentu kastes, slēgtajos nodalījumos kaut kas aicinoši noskanēja. Armands zināja – tā ir paslēptā viskija pudele vēl no pagājušā gada brauciena ar čaļiem. Daudz nedomājot, tā tika atkorķēta, un asais dzēriens ātri lika manīt, ka nav zaudējis nevienu spēka pili: mutē iecirtās viskijam tik raksturīgā garša un tikpat raksturīgā pēcgarša. Ātrumā viņš nebija pamanījis, ka nav palicis pāri nekas uzderams, un tas šo baudas dzērienu padarīja vēl asāku.

– Mums, kovbojiem, viskijs ir labs, tikai sajaucot ar vēl vienu viskiju! – Armands smaidot klusībā noteica un iedzēra vēlreiz. Armands gan nebija regulārs alkohola lietotājs, viņam patika to darīt baudas dēļ. Zinot, ka uz ūdens paredzēti tieši tādi paši sodi kā uz ceļa, Armandam pietika ar šo malku, lai zinātu, ka varēs baudīt dienu bez problēmām. Viņš aizskrūvēja pudeli un nolika drošā vietā, parūpējoties, lai tā nesasistos. Iespējams, noderēs vēl nākamajā reizē. Uz ceļa pie stūres Armands gan nekad neatļautos ko tādu – tas bija nelokāms princips, ko viņš jau daudzus gadus ievēro, un arī draugiem nav ļāvis dzert un braukt. Lai arī pirmajā brīdī uzliesmoja strīdi, vēlāk viss tika nogludināts, jo Armands bija rīkojies pareizi. Paņēmis instrumentu kasti, viņš ātri atkrāmēja mantas, lai tiktu pie grīdā ierīkotās lūkas, pa kuru varēja piekļūt dzinējam un svarīgākajiem mezgliem. Viņš izņēma un aplūkoja gaisa filtru, tur gan bija sakrājušies putekļu kārti – tikai nav skaidrs, no kurienes. Šis nevarētu būt pie vainas, bet drošības labad viņš tomēr izkratīja filtru. Lēnais vējš putekļu mākonī aiznesa pāri citām jahtām – par laimi, tur nebija vadītāju, kas varētu pret to iebilst. Apskatījies apkārt, Armands vēlreiz kārtīgi to izkratīja. Grozoties viņš ar acs kaktiņu pamanīja, ka Vadīms tuvojas pa laipu, un mazliet satrūkās. Armands cerēja, ka sargs nenāk pie viņa. Noteikti jau kaut ko teiks par putekļu sacelšanu un remonta darbu veikšanu stāvvietā. Tā tik vēl trūka... Taču Vadīms vien pienāca pie laivas un apjautājās:

– Armands, viss labi? *Vai ar lodku vsjo horošo?*¹

---

¹ Vai ar laivu viss labi? (*Lauzītā krievu val.*)

– Jā, protams, es te tik mazliet sagatavojos, lai braucienā nerastos problēmas. Paldies, ka apvaicājies!

– Nu labi, Armands, ja uže dumal, što kaut kas sabojājies, varbūt jāsauc buksir.¹

“Tikai ne buksieri, tas taču būs tāds kauns! Un kur tad viņi mani vilks? Un cik tas maksās? Gan jau tikšu galā,” nodomāja Armands. Salicis visu atpakaļ un pārbaudījis, vai nekur nav ūdens, aiztaisīja motora telpas vāku un vēlreiz piegāja pie vadības paneļa. Ar trīcošu roku un nu jau vēl vairāk nosvīdušu pieri viņš pagrieza aizdedzes atslēgu. Zig-zig-zig-zig. Zig-zig-zig-prhhh-zig! Skaņa jau bija cerīgāka, un uz pēdējo piegājienu neapzināti tika satverts kreisās rokas īkšķis. Zig-zig-zig-prrrhmmmm-rok-rok-rok-rok-rok!! Izmetis no izpūtēja multeņu cieņīgu dūmu mākonī, motors iedarbojās. Izdevās! Motors ir pielecis un nu jau rukšķēja ar savu parasto skaņu. Kā jau kārtīgs vecis, Armands pāris reižu tā agresīvāk uzgāzēja, lai iegūtu pārliecību gan par motoru, gan arī par savu ego. Šī skaņa bija gluži kā papildinājums pirmīt iemalkotā viskija garšai. Armands priecīgs atsēdās vadītāja krēslā un atviegloti uzelpoja – likās, ka jau bija paveicis lielu darbu. Viņš ievilka degunā kārtīgu gaisa plūsmu un izbaudīja izplūdes gāzes – mazā daudzumā šī smarža īstam vīram tikai nāk par labu. Armands jutās gandrīz kā pēc nostrādātas darba dienas, taču gandarījums bija krietni lielāks. Atlika tikai atsaitēt tauvas, kas noturēja jahtu pie piestātnes, un viņš ar savu raķeti varēja doties plašākos ūdeņos. Uzlicis Rembo stila saulesbrilles, Armands lēnā garā izbrauca no ostas teritorijas

---

¹ Nu labi, Armand, es jau domāju, ka kaut kas sabojājies, varbūt jāsauc velkonis. (*Lauzītā krievu val.*)

un pagriezās Bolderājas virzienā. Protams, obligāts aksesuārs šim izbraucienam bija arī aviatora jaka: pirmkārt, šādas jakas patiešām aiztur vēju, un, otrkārt, tās labi izskatās. Un Armandam patika labi izskatīties.